

گفت‌وگو «وطن امروز» با سید جواد میری؛ چرا آمریکا تا این اندازه برای اسرائیل هزینه می‌کند؟

اتحاد وجودی شرور

پیوند آمریکا و اسرائیل را در لایه‌های الهیاتی باید دید؛ صهیونیست‌ها و نئوناسیونالیست‌ها با یکدیگر اتحادی عرفانی دارند

من از منظر قانونی مساله را بررسی نمی‌کنم، این موضوع به لحاظ تجربی به نحو مفصل رخ داده است. مثال امروزی آن نیز روسیه است که گفت می‌خواهم یک عملیات ویژه و سریع انجام دهم ولی ۲ سال عملیات آن طول کشیده. البته روسیه عقب نمی‌نشیند، چرا که توان نظامی داشته و از طرف دیگر تهدید طرف مقابل نیز هنوز رفع نشده است.

از منظر اسرائیل اگر بخواهیم نگاه کنیم آنها هم معتقدند حماس یک تهدید وجودی علیه ما است، لذا هر نوع جنایتی را برای خود مجاز می‌دانند.

■ اما آمریکا که تهدید وجودی نشده است؟ به هر صورت این موضوع درباره اسرائیل وجود دارد که به علت ضعف‌های بنیادین خود با حمله حماس دچار نوعی سردرگمی شده است اما آمریکا که نه تهدید وجودی شده و نه مانند اسرائیل ضعف در قوه عاقله دارد، چرا چنین رویکردی را دارد؟

این سوال خوبی است و باید بحث را پیرامون همین مساله ادامه دهیم. پاسخ من اما این است که آیا اساساً می‌توان بین هسته سخت گرداننده قدرت در آمریکا و اسرائیل یک خط قرمز کشید؟ یا نه، بسیاری از دموکرات‌ها یا جمهوری خواهان و هسته سخت قدرت آمریکا را یک کشور جدا از اسرائیل نباید ببینیم؟ فی الواقع اسرائیل ناو جنگی آمریکا در منطقه است. اسرائیل در نقش آن کشتی سیال در منطقه برای آمریکا است؛ اسرائیل آن طرفی است که به راحتی از نظر فیزیکی، آمریکا عملیات خود را در خاورمیانه عربی و غرب آسیا انجام می‌دهد و از جهت مشرف بودن بر کانال سوئز و تنگه باب‌المندب، اقیانوس هند و حتی آسیای مرکزی به نوعی می‌تواند این مناطق را پوشش دهد و از منظر جغرافیایی مهم باشد.

در واقع این آمریکا نیست که برای اسرائیل هزینه می‌دهد، بلکه اسرائیل برای منافع آمریکا هزینه می‌دهد.

یقیناً در دنیایی که چین از یک سو، برزیل و هند از سوی دیگر همچنین از جهتی روسیه رشد کرده و قطب‌های رقیبی در جهان شکل داده‌اند، اسرائیل نمی‌تواند بچه لوس منطقه باشد اما آیا واقعا حماس را می‌توانند خلع سلاح کنند؟
شیخ الشعراوی گفت:

اینها خیال می‌کنند حماس را از بین می‌برند؛ خب! این حزب را از بین بردید؛ شما با این حجم از کینه که کاشتید و بچه‌هایی که پدر و مادرشان را کشتید زخمی و آواره‌شان کردید چه می‌کنید؟

بد نیست ببینیم اسرائیلی‌ها و آمریکایی‌ها نوار غزه را چگونه می‌بینند و چرا تا این حد توحش و خشونت را حاضر شدند به صورت لخت و عریان اعمال کنند و پنهان کاری هم نمی‌کنند؟ چرا اینطور رفتار می‌کنند؟

اگر از نگاه اسرائیلی‌ها نگاه کنیم، فارغ از اینکه راست می‌گویند یا نه، این را می‌بینیم که از ابتدا آنها آمدند حماس و عقبه آن را به عنوان یک تهدید وجودی برای اسرائیل تعریف کردند. وقتی حماس اینطور تعریف و صورت‌بندی شود، در ساحت عمل هم هر حرکت و خشونتی را مجاز می‌دانند.

جالب هست چنین حرکتی را سال ۱۹۹۰ یوگسلاوی در باب بوسنیایی‌ها که اکثریت مسلمان و عده‌ای از آنان مسیحیان کاتولیک کروات بودند انجام داد و خشونتی عریان را علیه‌شان اعمال کرد و جالب بود در آن زمان اروپایی‌ها و آمریکایی‌ها به آنها هشدار می‌دادند و پاسخ یوگسلاوی این بود که قواعد حقوق بین‌الملل و حقوق بشر بر وضعیت ما صدق نمی‌کند، چون هیچ چیز بالاتر از امنیت نیست. یعنی یوگسلاوی مسلمانان را به عنوان یک تهدید وجودی قلمداد کرده بود. در ادامه آن ماجرا بحث دادگاه لاهه و شکایت از بمباران‌ها را مطرح کردند و گفتند یک میلیون آدم کشته شده و خیلی از افراد را در زندان‌های اجباری قرار دادند و...؛ بدنه قدرت در یوگسلاوی صرب‌ها بودند. الان هم به نظرم نکته اینجاست که اسرائیل از همان ادبیات استفاده می‌کند. اسرائیل مدعی است حاکمیت من تهدید وجودی می‌شود، لذا طرف مقابل را انسان‌زدایی کرده و شریک به ذات از آن می‌سازد تا بتواند جنایت کند. بد نیست التفات داشته باشیم که چرا اسرائیلی‌ها تا این حد پیش می‌روند و زرمه خلع سلاح حزب‌الله و حتی حمله به ایران را مطرح می‌کنند؟

■ آیا اگر یک کشور را تهدید وجودی برای خود بدانید قواعد حقوق بشر را می‌توانید نقض کنید؟

جنگ غزه بیش از آنکه فشار اقتصادی به دولت آمریکا تحمیل کند، آن را دچار بحران مشروعیت در عرصه جهانی کرده است. این جنگ هزینه حیثیتی سنگینی را به ایالات متحده وارد کرده است. در گفت‌وگوی پیش رو با دکتر سید جواد میری، جامعه‌شناس و عضو هیات علمی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، تلاش داریم به این موضوع بپردازیم که آمریکا چرا چنین هزینه‌ای را برای اسرائیل انجام می‌دهد؟

■ به عنوان پرسش نخست می‌خواستیم به این موضوع بپردازیم که آمریکا چرا تا این اندازه برای اسرائیل هزینه می‌کند؟ توجه داریم مراد از هزینه صرفاً هزینه مادی نیست؛ آمریکا بخش بزرگی از حیثیت تمدن غرب را هم هزینه اسرائیل کرده است. این حجم از دفاع همه‌جانبه در برابر کشتار و نسل‌کشی موضوعی است که افکار عمومی دنیا را نسبت به اندیشه‌های غربی و آمریکایی حساس کرده است. ریشه این هزینه‌کرد حیثیتی را چه می‌دانید؟ آیا از اساس چنین هزینه‌ای را می‌پذیرید؟

اصل هزینه‌کرد حیثیتی و مادی آمریکا برای اسرائیل موضوع قابل انکاری نیست، من در اینجا می‌خواهم ریشه‌های این موضوع را مورد واکاوی قرار دهم، چرا که مناقشه پیرامون اصل موضوع توجیهی ندارد.

■ نکته‌ای که شاید بد نباشد پیرامون آن صحبت کنیم و اتفاقاً در ایران کمتر دیده‌ایم این است که تحلیلگران مختلف اعم از اصحاب رسانه یا کسانی که تفتنی به بحث‌های جهانی نگاه می‌کنند، لحظه‌ای نتوانند خودشان را اپوخته کرده یا ذهن‌شان، فهم و جایگاه خودشان را اپوخته کنند و بعد به این پرسش بپردازند: اسرائیل و آمریکا نوار غزه را چگونه می‌بینند؟